

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ETNOGRAFIA POLSKA LIII

Zeszyt 1–2

Warszawa
2009

REDAKTOR: JAROSŁAW DERLICKI

Członkowie Rady Redakcyjnej: Anna Woźniak (sekretarz Redakcji),
Dagnosław Demski, Joachim Otto Habeck (Niemcy), Agnieszka Halemba (Niemcy),
Iwona Kabzińska, Roman Ignatiew (Rosja), Wojciech Lipiński, Janusz Mucha,
Wiaczesław Stepanow (Mołdawia)

Zespół recenzentów: Mirosława Drozd-Piasecka, Mikołaj Olszewski,
Wanda Paprocka, Ryszard Tomicki, Anna Wieczorkiewicz

Adres Redakcji: 00-140 Warszawa, Al. Solidarności 105
E-mail: e_polska@iaepan.edu.pl

Koncepcja okładki: Iwona Kabzińska
Zdjęcie na okładce przedstawia twarz Chrystusa z jednego z kurpiowskich krzyży.
Fot. Tomasz Madej, Kadzidło 2007.

Korekta: Redakcja i Autorzy

Etnografia Polska © Copyright 2009. All Rights Reserved
No part of this journal may be reproduced, in any forms or by any means,
without permission in writing from the publisher.

*Etnografia Polska is regularly indexed in the International Bibliography of the Social Sciences;
in IBZ – CD-ROM; IBR – International Bibliography of Book Reviews of Scholarly Literature;
IBR – CD-ROM*

Printed in Poland

PL ISSN 0071-1861

Skład i druk: Zakład Wydawniczy Letter Quality
01-216 Warszawa, ul. Bryłowska 35/38, tel. (22) 631 45 18
Drukarnia: MATRIX, Nowa Iwiczna
Objętość 23 ark. wyd. Nakład 350 + 10 egz. Papier offset 90 g

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

Danuta Penkala-Gawęcka – Mikropolityka etniczności. Obchody wiosennego święta <i>Nauryz</i> w postsowieckim Kazachstanie	5
<i>The micropolitics of ethnicity. Celebrations of spring festival Nawriz in post-soviet Kazakhstan</i>	18
Iwona Kąbzińska – „Pomieszany świat” jako kategoria opisu etnologicznego/antropologicznego. Zarys problemu	21
<i>“Mixed world” as a category of ethnological/anthropological description. An outline</i>	45
Urszula Lehr – Czy katolik i ewangelik mogą być „braćmi”?	47
<i>Can a Catholic and an Evangelical be “brothers”?</i>	60
Anna Kijewska, Inga Kuźma – Święto <i>Kurban-Bajram</i> w Bułgarii – o etnicznych odmianach świętowania. Refleksje etnologiczne z badań terenowych	61
<i>Kurban-Bayram ritual in Bulgaria – ethnic varieties of celebration. Ethnological reflections on fieldwork</i>	90
Agnieszka Szczepaniak-Kroll – Transnacionalizm w kontekście polskim na przykładzie środowiska niemieckich biznesmenów w Poznaniu	91
<i>Transnationalism in Polish context. Case study of German businessmen community in Poznań</i>	112
Michał Rydlewski – W stronę teorii i historii kultury. Spojrzenie na teorię stylów myślowych Ludwika Flecka	113
<i>In the site of a theory and history of culture. A glance on Ludwik Fleck’s theory of thought styles</i>	132
Natalia Słodzinka – Uchodźcy: Doświadczenie przemocy i narracje o niej	133
<i>Refugees: the experience of violence and its narratives</i>	146

STUDIA I MATERIAŁY

Kamila Baraniecka-Olszewska – Współczesna religijność na Kurpiach	147
<i>Contemporary religiosity in Kurpie region</i>	156
Sylwia Gawrysiak – Apokalipsa nie według świętego Jana	157
<i>Apocalypse not according to St. John</i>	174
Jakub Jankowski – O teodycei ludowej	175
<i>On folk theodicy</i>	186
Kamil Kowalczyk – Kolektywna konwersja na przykładzie wspólnoty Odnowy w Duchu świętym we wsi Kadzidło	187
<i>The Catholic Charismatic Renewal. The case of Kadzidło community</i>	197
Tomasz Mądej – Od przedmiotu religijnego do elementu dekoracji. Współczesny kontekst rzeźbionych krucyfiksów na Kurpiowszczyźnie	199
<i>From the religious object to the part of decoration. Contemporary context of carved crucifixes in Kurpie religion</i>	211
Ida Olechowska – Duch czasu. Współczesna religijność postrzegana przez pryzmat pokoleń	213
<i>The spirit of time. Contemporary religiosity as seen by different generations</i>	231
Maria Wójtowicz – Widzialne i niewidzialne – narracje o świętych wizerunkach	233
<i>Visible and invisible – narrations on holy images</i>	247

ARTYKUŁY RECENZYJNE, RECENZJE

Wojciech Olszewski, <i>Tożsamość kulturowa Kresów w humanistycznym nurcie polskiej myśli etnologicznej do roku 1939. Studium z zakresu antropologii stosowanej</i> , Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2007, ss. 326 – Sławoj Szynkiewicz	249
Jacek Schmidt, <i>Nowe tożsamości w czasach transformacji europejskich. Imigranci z Polski w Niemczech</i> , Wydawnictwo NEWS – Witold Nowak, Poznań 2009, ss. 197 – Iwona Kabzińska	253
Irena Bukowska-Floreńska, <i>Rodzina na Górnym Śląsku</i> , Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2007, ss. 328 – Maria Szalbot	257
<i>Etniczność – o przemianach społeczeństw narodowych</i> , red. Maria Szmeja, Zakład Wydawniczy Nomos, Kraków 2008, ss. 478 – Jarosław Królewski	260
Informacja dla autorów	267

WARUNKI PRENUMERATY – „RUCH” S.A.

Prenumerata krajowa:

Przez „RUCH” S.A. – wpłaty na prenumeratę przyjmują jednostki kolportażowe „RUCH” S.A. właściwe dla miejsca zamieszkania. Termin przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową do 5 każdego miesiąca poprzedzającego okres rozpoczęcia prenumeraty.

Prenumerata opłacana w złotych ze zleceniem wysyłki za granicę:

Informacji o warunkach prenumeraty i sposobie zamawiania udziela „RUCH” S.A. Oddział krajowej dystrybucji Prasy, 01-248 Warszawa, ul. Jana Kazimierza 31/33

telefony 5328-731, 5328-816, 5328-819

infolinia 0-800-1200-29

wpłaty w PLN na konto w banku

PKO S.A. IV O/Warszawa

No. 68 1240 1053 1111 0000 0443 0494

lub w kasie Oddziału.

Dokonując wpłaty na prenumeratę w Banku czy też w urzędzie pocztowym należy podać: nazwę naszej firmy, nazwę banku, numer konta, czytelny pełny adres odbiorcy za granicą, okres prenumeraty, rodzaj wysyłki (p-tą lot. czy zwykłą) oraz zamawiany tytuł. Warunkiem rozpoczęcia wysyłki prenumeraty jest dokonanie wpłaty na nasze konto.

Prenumerata opłacana w dewizach przez odbiorcę z zagranicy:

przelewem na nasze konto w banku

w USD PEKAO S.A. IV O/W-wa 54 1240 1053 1787 0000 0443 0508

w EUR PEKAO S.A. IV O/W-wa 46 1240 1053 1978 0000 0443 0511

po dokonaniu przelewu prosimy o przesłanie kserokopii polecenia przelewu z podaniem adresu i tytułu pod nr faxu +48 22 532-87-32

Opłaty za prenumeratę można dokonać również czekiem wystawionym na firmę „RUCH SA OKDP” i przesłanym razem z zamówieniem, listem poleconym, na nasz adres j.w.

Informujemy, że klienci płacący z zagranicy mogą też dokonać wpłaty na prenumeratę **kartami kredytowymi VISA i MASTERCARD** w internecie <http://www.ruch.noria.pl>

INFORMACJA DLA AUTORÓW

Objętość artykułu: przyjmujemy teksty o objętości około 20–25 stron maszynopisu, do każdego tekstu prosimy dołączyć jego streszczenie (do 1 000 znaków) w języku angielskim.

Język artykułu: głównie polski, choć okazynie będziemy tłumaczyć artykuły nadsyłane przez autorów zagranicznych.

Forma przekazania artykułu: teksty prosimy przysyłać w formie elektronicznej na e-mail Redakcji: e_polska@iaepan.edu.pl; przesyłany plik powinien być zapisany w formacie .doc lub .rtf (Reach Text Format) – oba typy dostępne w programie MS-Word.

Formatowanie tekstu:

- **rozmiar czcionki:** 12, przypisy dolne 10;
- **marginisy** (lewy, prawy, górny oraz dolny): 2,5 cm;
- **interlinia:** 1,5 wiersza;
- **spacje:** prosimy używać jedynie pojedynczych spacji, prosimy nie umieszczać spacji po nawiasie otwierającym i nawiasie zamykającym: (etnologia), analogicznie w przypadku cudzo-słowa: „etnologia”.
- **cytaty:** cytaty prosimy umieszczać w cudzysłowie lub kursywą (dotyczy tytułów prac lub cytatów wypowiedzi informatorów)
- **myślniki:** prosimy używać krótkich myślników do łączenia słów (czarno-biały; 20th-century anthropologist) oraz długich we wtrąceniach (obydwie nazwy – etnologia i antropologia – znajdują zastosowanie);
- **sekcje tekstu:** prosimy wprowadzać śródtytuły, jeśli tekst tego wymaga; prosimy nie wprowadzać interlinii między akapitami oraz między śródtytułami a tekstem;

Pierwsza i ostatnia strona

W górnym lewym rogu należy podać imię i nazwisko oraz instytucję, np.

Anna Malewska-Szałygin

Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UW, Warszawa

Następnie tytuł artykułu.

Na ostatniej stronie za bibliografią należy umieścić streszczenie w języku angielskim z kilkoma słowami kluczowymi oraz dane kontaktowe do autora:

Imię, nazwisko, stopień i tytuł naukowy, nazwę instytucji oraz jej pełny adres, e-mail służbowy.

Drobiazgi

- lata dziewięćdziesiąte zapisujemy 1990. z kropką po cyfrach.
- cyfry i liczby które można zapisać jednym wyrazem zapisujemy słownie (np. pięć, dziesięć, tysiąc, itd.). Liczby wielocyfrowe zapisujemy cyferkami (np. 35, 406, 1200, itd.). Liczby niepełne zapisujemy cyframi, np. półtora miliona należy zapisywać jako 1,5 mln.
- W przypadku cytowania lub powoływania się na jakiegoś autora w tekście, za pierwszym razem należy wymienić go z imienia i nazwiska, przy kolejnych podawać tylko nazwisko.
- Jeśli w tekście pojawiają się tytuły prac innych autorów prosimy o zapisanie ich kursywą, np. *Kłopoty z kulturą* to znana praca Jamesa Clifforda.

Fotografie/ilustracje: zdjęcia do artykułów przyjmujemy w formie elektronicznej w rozdzielczości maksymalnie 300 dpi. Zdjęcia powinny być umieszczone w oddzielnych plikach. Konieczne jest dołączenie spisu fotografii/ilustracji oraz podpisów do nich. Fotografie w tekście będą czarno-białe. Liczba umieszczanych zdjęć jest ograniczona możliwościami finansowymi Redakcji oraz ilością tzw. wakatów.

Przypisy:

Objaśnienia do tekstu: przypisy dolne, numerowane cyframi arabskimi, znak przypisu w tekście głównym prosimy umieszczać przed kropką kończącą zdanie;

Przypisy bibliograficzne: prosimy stosować system przypisów w tekście, nie zaś przypisów dolnych; tzw. system oksfordzki.

Cytaty: cytaty w tekście prosimy umieszczać w cudzysłowie i nie stosować w tym przypadku kursywy. Cytat nie powinien kończyć się kropką, nią kończy się dopiero całe zdanie (prosimy nie umieszczać kropki przed znakiem”, a dopiero za nim”).

Tytuły: Tytuły prac polskich i anglojęzycznych zapisujemy następująco: pierwszy wyraz zaczynamy dużą literą, a wszystkie kolejne małymi literami – wyjątek stanowią nazwy. Nazwy czasopism zapisujemy z dużych liter. Przykłady książek: *People and the land; The Moldovans. Romania, Russia, and the politics of culture*; czasopisma: *Etnografia Polska, Nations and Nationalism*.

Przypisy w tekście:

- cytat: (Geertz 2005, s. 31), jeśli nazwisko autora występuje w zdaniu, który przypis ten kończy wtedy: (2005, s. 31);
- odniesienie do książki bądź artykułu: (Geertz 2005), jeśli nazwisko autora występuje w zdaniu, który przypis ten kończy wtedy: (2005); jeśli odnosimy się do kilku autorów, przypis powinien wyglądać następująco (Clifford 2000, s. 135; Geertz 2005, s. 31). Autorzy powinni być wymienieni w porządku alfabetycznym.
- „cytat” za: (Wittgenstein cyt. za: Geertz 2005, s. 34) lub według Wittgensteina „cytat” (za: Geertz 2005, s. 34)

Przypisy w bibliografii:

- Książka:
(Autor) Nazwisko i imię (lub pierwsze słowo tytułu i trzykropek, jeśli nie ma jednoznacznie określonego autora) Data wydania, *Tytuł*, wydawnictwo, miejsce wydania.
Przykład:
Geertz Clifford 2005, *Wiedza lokalna. Dalsze eseje z zakresu antropologii interpretatywnej*, WUJ, Kraków.
W przypadku cytowania dwóch tekstów tego samego autora wydanych w tym samym roku:
Geertz Clifford 2005a, *Wiedza lokalna. Dalsze eseje z zakresu antropologii interpretatywnej*, WUJ, Kraków.
– 2005b, *Tytuł*, nazwa wydawnictwa, miejsce wydania.
- Artykuł w książce (prosimy nie stosować skrótów nazw czasopism):
(Autor) Nazwisko i imię (lub pierwsze słowo tytułu i trzykropek, jeśli nie ma jednoznacznie określonego autora) Data wydania, Tytuł, [w:] *tytuł książki*, red. (jeśli potrzebne) inicjał imienia i nazwisko (autor lub redaktor książki), nazwa wydawnictwa, miejsce wydania, numery stron.
Przykład:
Turner Victor W. 2004, Liminalność i communitas, [w:] *Badanie kultury. Elementy teorii antropologicznej. Kontynuacje*, red. E. Nowicka, M. Kempny, PWN, Warszawa, s. 244–266.
- Artykuł w czasopiśmie: (Autor) Nazwisko i imię Data wydania, tytuł artykułu, *Tytuł czasopisma*, rocznik, numer, tom/zeszyt, strony zajmowane przez artykuł.
Przykład:
Solonari Vladimir 2002, Narrative, identity, state: history teaching in Moldova, *East European Politics and Societies*, Vol. 16, No. 2, s. 414–445.
- Prace naukowe pozostające w archiwach:
(Autor) Nazwisko i imię Data, *Tytuł* (rodzaj pracy, miejsce przechowywania).
Przykład:
Kowalski Jan 2008, *Obrzędowość doroczna na Podkarpaciu* (praca magisterska, maszynopis IAE PAN).
- Prace opublikowane w internecie (są to z reguły artykuły) zapisuje się tak jak powyżej, zamiast wydawnictwa i miejsca wydania podaje się po prostu adres strony internetowej. W przypadku pliku dostępnego w bazie tekstów naukowych w wersji PDF, nie podajemy adresu strony internetowej (traktujemy jak zwykłą publikację).
Przykład:
Malewska-Szałygin Anna 2002a, Potoczna filozofia władzy, *Opcja na prawo* – archiwum internetowe, Nr 4, <http://www.opcja.pop.pl/Nr4.html>.
- W przypadku danych znalezionych w internecie (np. statystycznych) w bibliografii należy utworzyć sekcję „Źródła internetowe:” i wymienić adresy stron internetowych podając w nawiasach ich pełne nazwy oraz datę obejrzenia lub publikacji.
Przykład:
Źródła internetowe:
www.iaepan.edu.pl (Instytut Archeologii i Etnologii PAN), 04.10.07
www.iwgia.org (International Work Group for Indigenous Affairs), 06.08.08

Transliteracja:

W przypadku cytowania autorów i prac napisanych w innych alfabetach prosimy o ich transliterowanie zgodne z zasadami PWN (więcej na stronie www.pwn.pl).
Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania tekstów (po konsultacji z Autorem). Artykuły które nie będą spełniać tych wymogów i/lub otrzymają negatywne recenzje, nie zostaną opublikowane.